

**Partij voor
de Dieren**

Wetterskip Fryslân

Dank aan de fractie Partij voor de Dieren Wetterskip Fryslân.

Ronnie Koop
Anne Johan Woudstra
Annemieke Poutsma
Ernst Kleinhuis

Lid algemeen bestuur.
Commissielid.
Fractieondersteuner.
Fractieondersteuner.

Jaarverslag 2024 – Partij voor de Dieren Wetterskip Fryslân

Inleiding:

In 2024 heeft onze fractie Partij voor de Dieren Wetterskip Fryslân zich actief ingezet voor dierenwelzijn en de verduurzaming van het waterbeheer in Fryslân. Dit verslag biedt een overzicht van de ingediende moties, amendementen, gestelde vragen, politieke bijdragen, behaalde successen en toekomstgerichte ambities die in 2024 zijn gerealiseerd. We hebben ons geprofileerd als de politieke kracht die zich blijft inzetten voor de ecologische vooruitgang van onze regio in relatie met de opgaves, focus op bronaanpak en een preventieve werkwijze rondom het thema exoten.

Als doel was voor de start van 2024 een aantal thema's waar de aandacht op is gericht:

- PFAS brandbrief.

Het landelijke initiatief om een brandbrief richting ons rijk te sturen voor een versnelling op het verbod van PFAS. Hier is het hele jaar aandacht aan besteed binnen de Friese fractie maar zeker ook in samenwerking met alle landelijke PvdD fracties. Een groot succes!

- KRW tussenevaluatie.

2024 was het jaar van de evaluatie van de stand van zaken rondom de normen voor schoon water, de KRW. Deze moet op orde zijn in 2027 en we liggen niet op koers. Onze fractie heeft begin 2024 kritische schriftelijke vragen gesteld en uiteindelijk eind 2024 het debat aangegaan om meer geld "los" te krijgen voor het maximale pakket als het gaat om het behalen van de KRW doelstellingen. Dit is gelukt, de portefeuillehouder had al een koers ingezet om met meer ecologische waarden waterkwaliteit te verbeteren. Een mooi resultaat.

- Hittestress! Schapen op de Dijk, aanscherping tekst in nieuwe pachtafspraken.

De nieuwe pachtafspraken zijn opgesteld en deze waren onder de maat als het gaat om de bescherming van dieren als het gaat om extreme weersomstandigheden. We hebben achter de schermen op enorm veel manieren de afspraken in de Wet Dieren rondom bescherming van dieren in de pachtafspraken te krijgen, dit is niet gelukt, zeer teleurstellend! Dan maar via een motie en veel aandacht, dat is wel gelukt en de tekst is aangepast in de pachtafspraken.

- De Lelieteeelt en pesticiden!

Grote ergernis was de verleende wateronttrekkingsvergunning in de gemeente Opsterland. Hoe is dit nu mogelijk, Duizenden liters gif in onze wateren, veel actie, veel media aandacht en uiteindelijk ook een aangenomen motie om het inkoopbeleid van Wetterskip Fryslân gifvrij en biologisch te maken.

1. Moties en Amendementen in 2024.

De fractie heeft in 2024 verschillende belangrijke moties en amendementen ingediend, die gericht waren op het natuurlijkvriendelijk inrichten van het waterbeheer, het bevorderen van dierenwelzijn en het stimuleren van duurzaamheid in Fryslân. Hieronder volgen beschrijvingen van de ingediende moties en amendementen.

Voor alle informatie en het terugkijken van de bijdragen kijk op onze website:

<https://wetterskipfryslan.partijvoordedieren.nl/archief/moties/2024>

Moties

- Motie ‘Noodkreet PFAS verbod’ (oktober 2024)

Doel: Het Rijk aansturen op het versnellen van het verbod op PFAS en het verplicht stellen van monitoring om de aanwezigheid van PFAS in het water op termijn volledig uit te bannen.

Resultaat: De motie werd unaniem aangenomen. Wetterskip Fryslân heeft zich verplicht om de landelijke brandbrief van diverse waterschappen aan het Rijk mede te ondertekenen. In deze brief wordt aangedrongen op versnelling van het verbod op PFAS, extra druk richting Europa. Dit is een belangrijke stap richting een schoner milieu en betere bescherming van de gezondheid van mens en dier.

- Motie ‘Beschutting voor schapen op de dijk’ (juli 2024)

Doel: Het creëren van meer schaduw en bescherming voor de schapen die grazen op de Friese dijken, vooral tegen de effecten van extreme weersomstandigheden zoals hittegolven en kou.

Resultaat: Deze motie werd aangenomen. Wetterskip Fryslân heeft in de pachtafspraken de tekst toegevoegd dat houders van dieren zich met houden aan de bescherming van dieren zoals staat beschreven in de ‘Wet Dieren’. Er moeten maatregelen worden getroffen om schapen te voorzien van schaduwplekken en bescherming tegen extreme weersomstandigheden.

- Motie 'Bosje bloemen 2.0' (mei 2024)

Doel: Het voorstel om biologisch verantwoorde bloemen aan te schaffen voor Wetterskip Fryslân, ter vervanging van chemisch behandelde bloemen die schadelijk kunnen zijn voor het milieu en de biodiversiteit.

Resultaat: De motie werd aangenomen. Wetterskip Fryslân heeft zijn inkoopbeleid aangepast en koopt sindsdien enkel biologisch verantwoorde bloemen in, waarmee de ecologische impact van het waterschap wordt verminderd.

Amendementen

- Amendement 'Tekstaanpassing exoten, focus op preventief beleid en bron-aanpak'(november2024)

Doel: Net zoals in 2023 tijdens het debat over de begroting een tekstaanpassing met de focus op preventief beleid als het gaat om het bestrijden van dieren. In 2023 is een "soft" versie aangenomen zonder resultaat. Nu, een hardere toon van onze fractie, stop bestrijding en zet in op preventief beleid.

Resultaat: Het amendement werd niet aangenomen Voor onze fractie geen veraasing, maar het debat wat volgde was het grootste succes van de fractie in 2024. Aanjagen!

Woudagemaal:

2. Vragen in 2024

Gedurende het jaar stelde de fractie een aantal belangrijke vragen, gericht op transparantie en het verbeteren van het beleid met betrekking tot milieu, waterbeheer en dierenwelzijn.

Voor alle informatie en het terugkijken van de bijdragen kijk op onze website:

<https://wetterskipfryslan.partijvoordedieren.nl/archief/vragen/2024>

- Schriftelijke vragen over de met PFOS vervuilde Jelsumer Feart. Onrust over volksgezondheid, de natuur en de dieren!
- Rondvraag onttrekkingsvergunning lelieteelt AB vergadering 23 april 2024 Met resultaat!
- Schriftelijke vragen en beantwoording PvdA - PvdD - Water Natuurlijk Geborgd Natuur over bestrijdingsmiddelen in de lelieteelt
- Vragen en beantwoording KRW maatregelen over inzet maximale pakket, wat kunnen we meer doen.

Zijn er gevolgen voor de natuur-waarden, het ecosysteem en de biodiversiteit als we niet een maximaal pakket inzetten.

Naast de door ons gestelde vragen zijn er tijdens rondvragen over bijvoorbeeld de Bever en de Rivierkreeft van de BBB, scherpe discussies ontstaan over beleid en hoe we met dieren omgaan binnen het waterschap.

Fractie maar liefst 5x in de media:

<https://wetterskipfryslan.partijvoordedieren.nl/archief/nieuws/2024>

Wetterskip stemt over versneld verbod op PFAS

MILIEU

Wylke Fraanje

Leenwaarders | De fracties van Partij voor de Dieren, Water Natuurlijk Geborgd Natuur en PvdA dienen dinsdag een motie in die het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân oproept om een brandbrief over PFAS te ondertekenen.

In de brandbrief, een initiatief van waterschap De Dommel (in Noord-Brabant) na een soortgelijke motie van de PvdD, wordt het kabinet opgeroepen om al in 2024 een landelijk verbod op PFAS af te kondigen. Dit voortvloeiend op een Europees verbod, dat er sowieso aan zit te komen.

In meerdere waterschappen is de motie al aangenomen. Die waterschappen hebben de brandbrief al mede ondertekend. Dat zijn Brabantse Delta, Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard, Rivierland, Hollandse Delta en De Stichtse Rijnlanden. Er zijn in Nederland 21 waterschappen.

De motie komt in nog meer waterschapbesturen in stemming, zoals aankomende dinsdag bij Wetterskip Fryslân. Fractievoorzitter Ronnie Koop van de PvdD: „De motie wordt mede ingediend door Water Natuurlijk Geborgd Natuur en de PvdA. Ik ben nog bezig andere fracties er ook bij te betrekken. Ik vind dat we hier onze politieke voorkeuren even moeten loslaten om een duidelijk, gezamenlijk signaal af te geven.”

In de tekst van de motie wordt concreet de situatie in de Jelsumer Feart genoemd. Daar werd eerder dit jaar ernstige vervuiling met PFOS (een vorm van PFAS) geconstateerd. „Dat is hier een lokale directe aanleiding

om snel met een verbod te komen. Waterschappen zijn vakkundig en deskundig, en kunnen dus een vuist maken tegen PFAS.”

Chemische stoffen

PFAS is een verzamelnaam voor duizenden chemische stoffen die schadelijk (kunnen) zijn voor de volksgezondheid en het milieu. De Europese Unie werkt, op initiatief van onder meer Nederland, aan een Europees PFAS-verbod. Dit duurt echter zeker nog een paar jaar. „De motie is nog niet in stemming geweest. Het dagelijks bestuur wil wachten met een reactie daarop als dat zover is”, zegt woordvoerder.

Waterschappen zijn vakkundig, en kunnen dus een vuist maken tegen PFAS

Ronnie Koop

Michiel Zijlstra van Wetterskip Fryslân: „Wetterskip Fryslân volgt wel de lijn van de Unie van Waterschappen, die in Brussel namens de waterschappen pleit voor een verbod.”

De Unie van Waterschappen „deelt de frustratie over de aanhoudende aanwezigheid van PFAS in ons milieu”, zegt een woordvoerder tegen het ANP. „We zien de schadelijke risico's van PFAS voor de waterkwaliteit en volksgezondheid, en erkennen dat er nog steeds te weinig voortgang wordt geboekt op internationaal niveau. Het is duidelijk dat er meer actie nodig is om dit probleem effectief aan te pakken.”

Wetterskip schaaft zich bij roep om versneld PFAS-verbod

MILIEU

Wylke Fraanje

Leenwaarders | Wetterskip Fryslân bereidt een brandbrief aan het kabinet voor, waarin het pleit voor een algeheel verbod op het gebruik van PFAS voor 2026, en al komend voorjaar te komen met een plan om milieuvuiling door PFAS een halt toe te roepen.

De motie die Partij voor de Dieren, Water Natuurlijk Geborgd Natuur en PvdD hadden aangekondigd in te dienen, is dinsdagavond door het algemeen bestuur aangenomen. Het dagelijks bestuur gaf direct al aan de motie te steunen en ze goed mogelijk uit te voeren, zodat het niet nodig was de motie in stemming te brengen.

De urgentie om het probleem van PFAS, een verzameling van duizenden schadelijke stoffen die in tal van producten worden toegepast, aan te pakken wordt breed gedeeld in het waterschapbestuur. Zowel oppositie (PvdD, ChristenUnie) als coalitie (Water Natuurlijk, BBB) onderschrijven het belang van een snelle aanpak.

In Brussel wordt weliswaar een Europees verbod voorbereid, maar dat wordt niet voor 2027 verwacht. Ronnie Koop (PvdD): „Door de data in de motie in scherp te stellen, onderschrijven wij de urgentie om snel te handelen. Waterschappen staan er niet om bekend dat ze vaak met de vuist op tafel slaan. Nu doen we dat wel!”

Jelsumer Feart

In Fryslân werd het waterschap recentelijk geconfronteerd met het PFAS-probleem, toen bleek dat de normen in de Jelsumer Feart in de buurt van Vliegbasis Leenwarden honderden malen werden overschreden. Blauwblauw van de vliegbasis was de oorzaak. Portefeuzehouder Monique Plantinga dinsdag: „PFAS is groot probleem voor ons waterschap: de metingen, het zuiveren

Waterschappen staan er niet om bekend dat ze vaak met de vuist op tafel slaan. Nu doen we dat wel

Ronnie Koop

van het water, het afvoeren van vervuilde bagger, het koor tijd en in duur. De oplossing is niet achterlaten, maar bemaatigen, dat het sluiten van de PFAS-lekken. PFAS er ook de leefomgeving onder druk. Bij de Jelsumer Feart staan al maanden gele bodems niet zwemmen, er geen geen vis, enzovoorts.”

Er waren ook kanttekeningen. „We realiseren ons terdege dat we dit niet allemaal hier even kunnen regelen”, zei Jelle Aijmans (Water Natuurlijk Geborgd Natuur). „Dat moet in Brussel gebeuren. Maar we vinden dat er voortvarend mee aan de slag moet worden gegaan.”

Trijntje Albeda (BBB), lid de Groot (VVD) en Jacob van der Wal (geborgd Landbouwer) gaven aan moeite te hebben met de scherpe datum in de motie. De snelle afsluiting van de brandbrief oorspronkelijk maken. „Ik moet niet in mijn mouze los de buite wordt”, zei Albeda.

Alber van Gooliga (BBB): „We weten niet hoe precies, maar we weten wel dat er iets moet gebeuren, dus steunen we de motie”. Zij wees er ook nog op dat in de landbouw gewerkt wordt aan alternatieven voor PFAS, bijvoorbeeld door de coating van kunststof met vervangen door biologisch afbreekbare stoffen.

Ook Plantinga sprak de vrees uit dat de uitvoering van de in de komende brandbrief gestelde eisen misschien niet realistisch zijn. „Onderzocht is dat het niet haalbaar is, maar we zien deze motie als een steun in onze rug om het rijk aan te spreken op wat er op nationaal niveau kan gebeuren aan PFAS-bestrijding.

Het Brabantse waterschap De Dommel heeft al een brandbrief richting het kabinet opgesteld. In de Unie van Waterschappen is in Brussel al langer bezig met een lobby voor een Europees PFAS-verbod, en blijft daar ook mee doorgaan.

**Partij voor
de Dieren**
Wetterskip Fryslân

3. Politieke Bijdragen in 2024

Onze fractie heeft ook in 2024 belangrijke bijdragen geleverd aan het politieke debat en beleidsontwikkeling. Dierenrechten, natuurwaarden, bronaanpak en een preventieve denkwijze was de donkergroene draad.

Voor alle bijdragen van onze fractie kijk op de website:

<https://wetterskipfryslan.partijvoordedieren.nl/archief/bijdragen/2024>

december

17 DEC: Bijdrage evaluatie KRW AB vergadering 17 december 2024

3 DEC: Bijdrage evaluatie KRW commissievergadering SKZ 3 december 2024

november

19 NOV: Bijdrage begroting 2025, een beschouwing met zorg over dieren! AB vergadering van 19 november 2024.

4 NOV: Bijdrage voortgangsrapportage 2025 commissievergadering DSF/SKZ 4 november
Bijdrage begroting 2025 commissievergadering DSF/SKZ 4 november 2024

oktober

15 OKT: Bijdrage motie 'Noodkreet PFAS-verbod'. AB vergadering 15 oktober 2024

september

30 SEP: Bijdrage compensatiesystematiek Veenweide en de beleidsnotitie mijnbouw
commissievergadering DSF/SKZ 30 september 2024.

juli

9 JUL: Bijdrage motie 'Beschutting schapen op de dijk' AB vergadering 9 juli 2024.
Bijdrage perspectiefnota 2025-2029 AB vergadering 9 juli 2024.

juni

24 JUN: Bijdrage perspectiefnota 2025-2029 commissievergadering DSF 24 juni 2024.

mei

28 MEI: Bijdrage motie exotenbestrijding AB vergadering 28 mei 2024.

13 MEI: Bijdrage herziening projectbegroting Koehool-Lauwersmeer commissievergadering
Bijdrage jaarrapportages 2023 commissievergadering DSF 13 mei 2024.

april

23 APR: Bijdrage onttrekkingsvergunning lelieteelt rondvraag AB vergadering 23 april 2024

**Partij voor
de Dieren**

Wetterskip Fryslân

- 8 APR: Bijdrage innovatieproject Klimaatneutraal en Circulair Waterbouwasfalt commissievergadering DSF 8 april 2024
- februari
- 13 FEB: Bijdrage tussenevaluatie KRW commissievergadering SKZ 13 februari 2024.
- 12 FEB: Bijdrage beschutting schapen op de dijk commissievergadering DSF 12 februari

4. Behaalde Successen in 2024

De fractie heeft in 2024 een aantal belangrijke successen behaald. Deze successen hebben bijgedragen aan de verduurzaming van Wetterskip Fryslân en het verbeteren van dierenwelzijn.

Check de successen:

<https://wetterskipfryslan.partijvoordedieren.nl/successen>

2024

- In de media! 'Waterschap schaaft zich bij roep om versneld PFAS-verbod'¹⁷
oktober 2024
- Motie 'Noodkreet PFAS verbod' Unaniem aangenomen!¹⁵ oktober 2024
- Motie 'beschutting schapen op de dijk' zorgt voor tekstuele aanpassing in de nieuwe pachtafspraken, verwijzing naar de wet Dieren.⁹ juli 2024
- Motie "Boskje bloemen 2.0" Geen boeketten meer met gif, maar duurzaam en biologisch inkoopbeleid!²⁸ juni 2024
- In de media! 'Lelieteeft verboden, toch groen licht voor waterwinning'²⁵ april 2024

5. Toekomstige Ambities en Doelen voor 2025 en verder!

Voor 2025 blijven de ambities van de fractie gericht op verduurzaming, dierenwelzijn en het versterken van biodiversiteit in de regio:

- Vormgeven en invullen beleidsnota Flora & Fauna. ‘Aandacht voor dierenwelzijn, afbouw bestrijding’
- Nieuw belastingstelsel, aan welke knoppen gaan we draaien. ‘De vervuiler betaald!’
- De Bever, invloed uitoefenen op de beheerplannen van de provincie. ‘maximaal inzet op preventief beleid en leven met de Bever’ (In 2024 en 2025 al veel werk verzet door de fractie achter de schermen, met dank aan Annemieke en Kwintijn)
- De Rivierkreeft op de agenda en inzetten op natuurvriendelijke oevers, bestrijden afbouwen!
- Leden welkom bij de fractie. Ernst is de contactpersoon voor excursies in 2025 en verder, ook de contactpersoon voor de werkgroepen.

Voorwaarts!

Conclusie:

Het jaar 2024 was een succesvol jaar voor de fractie van de Partij voor de Dieren Wetterskip Fryslân. De fractie heeft een rol gespeeld in het aanjagen van verbetering van het waterbeheer, het bevorderen van dierenwelzijn en het stimuleren van duurzaamheid in de regio. De behaalde successen tonen aan dat de fractie invloed heeft op het beleid en de koers van Wetterskip Fryslân. Met de ambitieuze doelen voor 2025 kijkt de fractie ernaar uit om haar werk voort te zetten en verdere positieve veranderingen door te voeren.